7284 ـ فضائل روز عرفه

سوال

روز عرفه چه فضیلت‌هایی دارد؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

از جمله فضائل روز عرفه:

۱ـ این روز، روز تکمیل دین و کامل شدن نعمت است:

در صحیحین از عمر بن الخطاب ـ رضی الله عنه ـ روایت است که مردی از یهودیان به وی گفت: ای امیر مومنان، آیه‌ای در کتاب شماست که آن را می‌خوانید و اگر بر ما یهودیان نازل شده بود آن روز را عید قرار می‌دادیم. گفت: کدام آیه؟ گفت:

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الإِسْلاَمَ دِينًا [مائده: ۳]

(امروز دین شما را برایتان کامل، و نعمت خود را بر شما تمام گردانیدم، و اسلام را برای شما [به عنوان] دین برگزیدم).

عمر ـ رضی الله عنه ـ گفت: آن روز را می‌شناسیم و مکانی که در آن بر پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ نازل شد، در حالی که ایشان روز جمعه در عرفه ایستاده بود.

۲ـ این روز، برای کسانی که در عرفه هستند عید است:

پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ می‌فرماید: روز عرفه و روز قربانی و ایام تشریق، عید ما مسلمانان است و این‌ها روزهای خوردن و نوشیدن است به روایت اهل سنن.

و از عمر بن الخطاب روایت است که گفت: این آیه (یعنی آیه الیوم أکملت...) در روز جمعه و روز عرفه، نازل شده که الحمدلله هر دو عید ماست.

۳ـ این روزی است که خداوند به آن سوگند یاد کرده است:

بزرگ، جز به بزرگ قسم یاد نمی‌کند، و این همان روز مشهود است که الله متعال درباره‌اش می‌فرماید:

وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ [بروج: ۳]

(و [سوگند] به شاهد و مورد شهادت).

زیرا از ابوهریره ـ رضی الله عنه ـ روایت است که پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ فرمودند: روز موعود همان روز قیامت است، و روز مشهود همان عرفه است، و شاهد روز جمعه است به روایت ترمذی. آلبانی آن را حسن می‌داند.

۴- روزه‌ی آن گناهان دو سال را تفکیر می‌کند:

از ابوقتاده ـ رضی الله عنه ـ روایت است که از پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ درباره‌ی روزه‌ی روز عرفه پرسیده شد؛ ایشان فرمودند: [گناهان] سال گذشته و سال آینده را تکفیر می‌نماید به روایت مسلم.

البته این روزه برای غیر حجاج سنت است و برای حجاج سنت است که روزه نگیرند، زیرا پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ در حال حج آن را روزه نگرفتند و روایت است که ایشان از روزه‌ی عرفه در عرفه نهی کردند.

۵- این همان روزی است که الله متعال از ذریه‌ی آدم عهد و پیمان گرفت:

از ابن عباس ـ رضی الله عنهما ـ روایت است که رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ فرمودند: «الله از پشت آدم در نعمان ـ یعنی عرفه ـ پیمان گرفت و از صُلب او همه‌ی ذریه‌اش را بیرون آورد و همانند مورچگان در برابر خود پراکنده ساخت، سپس به آنان فرمود:

أَلَسْتَ بِرَبِّكُمْ قَالُواْ بَلَى شَهِدْنَا أَن تَقُولُواْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ (172) أَوْ تَقُولُواْ إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِن قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِّن بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ [اعراف: ۱۷۲ ـ ۱۷۳]

(آیا من پروردگارتان نیستم؟ گفتند: آری گواهی‌دادیم. تا مبادا روز قیامت بگویید ما از این [امر] غافل بودیم (۱۷۲) یا بگویید پدران ما پیش از این مشرک بوده‌اند و ما فرزندانی پس از ایشان بودیم، آیا ما را به خاطر آنچه باطل اندیشان انجام داده‌اند هلاک می‌کنی؟)

به روایت احمد. آلبانی این روایت را صحیح می‌داند.

چه روز بزرگی است و چه پیمان باعظمتی.

۶- این روز، روز مغفرت گناهان و آزادی از آتش و مباهات پروردگار به سبب اهل عرفات است:

در صحیح مسلم از عائشه ـ رضی الله عنها ـ از پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ روایت است که فرمود: روزی نیست که الله بیش از روز عرفه بنده‌ای را از آتش آزاد سازد، و او به [آنان] نزدیک می‌شود سپس به سببشان بر ملائکه مباهات می‌کند و می‌فرماید: اینان چه می‌خواهند؟

و از ابن عمر روایت است که پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ فرمود: الله در روز عرفه بر ملائکه مباهات می‌کند و می‌فرماید: بندگان مرا ببینید که ژولیده مو و غبارآلود آمده‌اند به روایت احمد و تصحیح آلبانی.

والله تعالی اعلم